

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—
za pol leta . K 42—
za četrt leta . K 21—
za 1 mesec . K 7—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon šte. 50

Ven iz močvirja!

Nič ne pomaga skrivati: celokupno naše politično življenje je s trdnih tal političnega in iskrenega hotenja zlezlo v močvirje koristolovstva in častihlepija, kjer interesi splošnosti in države ne prihajajo več v poštev, kjer je politika le še umazana borzljanska spekulacija brez vseh višjih vidikov. Kar je boljših duhov, se z zastrujenjem umikajo čimdalje bolj v ozadje, široke ljudske mase pa brez kompasa izgubljajo pravo pot in vero v vse obstoječe ter postajajo deloma brezbrizne in cinične, deloma pa se love za sicer tujiimi jim cilji in gesli. Gredo pač ravno v nasprotje smer, nego so šli edeslej, večinoma brez globjega prepričanja samo zato, da dajo izraza svojemu nezadovoljstvu s tistim, katerim so bile sledile doslej. Težišče vsega političnega življenja se je preneslo v Belgrad, kjer se osredotočuje v borbi za ministrske listnice in z njimi zvezane izvolitve in korita. Dosedanje vodilne politične stranke so izgubile vsako načelnost, vsako doslednost in postale slepe orodje, vrednostni papir v rokah nekaterih svojih voditeljev. Kje so lepi časi izza prevrata in pripravljalne dobe, ko so se najboljše med nami s svetim ognjem vrgli v politiko s trdno vero, da mora s politično svobodo za vedno zmagati med nami resnica in dobrota in pravičnost, da mora sedaj za vedno biti konec vsemu grdemu in podlemu v politiki. Še se bomo borili, toda borili pošteno za pošteno prepričanje, za trdna načela. Kako britko smo se varali!

Toda kakor imamo razlogov dovolj in preveč za nezadovoljstvo in za ogorčenje, tako nimamo razloga za obup in ne pravice, da bi vrgli puško iz rok in se vdali v usodo. Vedeti moramo, da je naša država tvorba, ki jo zahteva narava sama in sinemo zato zaupati, da bo čuvala nad njo roka božje Previdnosti. Zločinec ali norec mora biti tisti, ki bi hotel znova strgati po tisočletju in več tako čudovito sklenjene vezi. Razlike v veri in kulturi imajo pri tem poseben, globok pomen. Vzhod in zapad si bosta v nas treh združenih bratih še-le sedaj mogla podati roko. Naj le govore naši zapadni sosedi o balkanizaciji srednje Evrope — prišel bo čas, ko bodo spoznali pomen združitve Jugoslovnanov in bodo hodili k nam v šolo, kakor smo in bomo še tudi mi hodili k njim. Naša skrb bo, da naša država ne bo nosiljka barbarstva, balkanizacije na zapad, ampak nositeljica kulture in pravne varnosti na vzhod.

Poleg političnih in kulturnih pogojev ima naša država tudi naravnost sijajne gospodarske pogoje za obstanek. Kruha in mesa, rud in lesa imamo v izobilju, za industrijo nam nudijo svoje sile reke, a more je tako neločljivo spojeno z našo zemljo, da nas vsa zloba in vsa sila naših sovražnikov ne more ločiti od njega. Bodi zaenkrat naše mesto ob njem ugodnejše ali okromnejše — tu smo in tu si bomo uređili svojo pot v svet.

Kdo bi spričo vsega tega obupaval nad bodočnostjo! Res je, strašno so zaga-

zili naši politiki, ki jim ne sveti več nobena zvezda, ampak se love za močvirskimi vešami; državno premoženje se nesmiselno trati, z narodnim imetjem delajo borzljanci in drugi špekulanti, kapitalistični izsesevalci in parasiiti kakor svinja z mehomi; javna blaginja je postala uboga zaničevana vdova, ob katero si brišejo čevlje razni ministri in za njim nesramni trop krščenih in nekrščenih židov, ki jim sledi. Toda vse to je le bolezen, ki jo bo naš, v jedru zdrav organizem premagal in od nje okrevljal. Treba le, da se že enkrat siloma dvignemo iz močvirja, v katero smo zašli in se odtegnemo njegovemu strupenemu ozračju. To moremo in tudi moramo mi vsi, ki smo dobre vere in poštene volje. Tu je vsak izmed nas dolžan pomagati.

Kaj nam je storiti? Vrnimo se k načelom! Stranke naj zopet postanejo nositeljice idej in programov, ne pa nositeljice posameznih voditeljev. Konec bodi nemoralnih kompromisov na ljubo ministrskih listnic želnim posameznikom. Vlado naj prevzame stranka ali skupina sorodnih strank, ki naj izkaže vrednost svoje programa v praksi. Ostale stranke naj ostanejo na straži, naj pošteno pomagajo, kjer gre za neoporečno dobro delo, v nasprotnem slučaju naj brezobzirno, toda zopet pošteno kritizirajo, ugovarjajo in z vsemi poštenimi sredstvi skušajo preprečiti, kar bi bilo po njihovem mnenju državi ali ljudstvu v kvar. Tako bi se naše politično ozračje zopet razčistilo, med strankami bi se vnela zdrava tekma, v kateri bi dobile razmaha najboljše sile. Da bi se pri tem država in splošnost visoko dvignili moralno in gospodarsko, je očitno.

Ta rešilni preobrat v naši politiki bo mogoč pa še-le tedaj, kadar bodo vse stranke odvrle vse farizejstvo in svoja prava, najnotranjša načela in cilje v svojem programu jasno in iskreno izpovedale. Kdor je brezverec, republikanec, monarhist, centralist, pristaš kapitalističnega družabnega reda, naj to brez ovinkov pošteno pove, da bo javnost vedela, s kom ima opraviti in se bo mogel res vsak po svojem prepričanju pridružiti stranki, katere program smatra za pravi. Nehati se mora tisto nemoralno lovjenje v kalnem, da stranka na eni strani kuje svobodomiselnost naklepe proti veri, na drugi pa zatruje, da ji je vera nedotakljiva svetinja ali da se kiti z demokratizmom in socializmom, v resnici pa stremlje za absolutizmom in podpira kapitalizem.

Povedali smo pošteno svoje mnenje, kako bi se dale ozdraviti naše okužene politične razmere. V naših vrstah, vemo, da ne bomo naleteli na nasprotovanje, saj je naš program vsa naša moč, ker temelji na večnih resnicah in se strinja z mišljenjem in predanjem ogromne večine našega, veri in delu udanega ljudstva. Naš program je jasen in iskren in ne prikriva nikakih tajnih ciljev, za katere bi vedeli le voditelji. Naj tudi druge stranke napravijo enak red v svoji vesti in svoji hiši — ven iz močvirja! Iv. K.

RUSKO-POLJSKA MIROVNA POGAJANJA.

LDU London, 24. avgusta. (Brezžično.) »Daily Chronicle« poroča iz Varšave, da spričo poljskih uspehov ruski odposlanci v Minsku izpreminjajo svoje zadržanje napram mirovnim pogojem, zlasti glede točke 4. (razorožitev in ustvaritev milice).

LDU London, 24. avgusta. (Brezžično.) »Daily Herald« poroča iz Minska, da se je v tretji seji komaj moglo preprečiti prekinjenje pogajanj. Poljski odgovor zavrača ruske predloge skoraj v vseh važnih točkah. Curzonova nova meja se ni niti omenila, pač pa ustvaritev vmesnih držav. Odklonili so tudi demobilizacijo, ako hkrati ne razorožijo tudi Rusi. Daniševskij je odgovoril, da ruska razorožitev ni mogoča, dokler se Rusija mora boriti še z drugimi sovražniki. Sedanjí vojaški položaj bo nemara prekinil pogajanja. Poljski protipredlogi ne nudijo podlage za resnejše posvetovanje. Splošni vtis je, da bo prihodnja seja tudi zadnja.

Izid volitev v Srbiji.

LDU Belgrad, 24. avgusta. Po uradnih podatkih so dobili radikalci večino v 469 občinah, demokrati v 451, nevtalci v 55, zemljoradniška stranka v 49, sporazumna listina radikalcev in demokratov v 31, komunisti v 27, republikanci v 2 občinah, v

petih občinah pa se bodo izvedle ponovne volitve. Srbija ima 2152 občin, rezultat še niso znani v 1064 občinah. Pričakuje se, da bo končni rezultat znan koncem tega tedna.

Ponarejena Knezova moka.

Danes so se zagovarjali pred sodiščem razni ljubljanski trgovci in peki, ki so prodajali pokvarjeno moko, katero so kupili od veletržca Kneza. Kdor je bral včerajšnje »Jutro«, glasilo liberalnih mladikov, je prišel do spoznanja, da je g. Knez seveda nedolžen. Danes pa so obsojeni zato trgovci, ki so od g. Kneza kupili pokvarjeno moko. Iz tega bi sledilo, da so krivi tisti, ki kupujejo, ne pa tisti, ki prodajajo slabo blago. Toda sodišče Knezove zadeve še ni zaključilo. Zato počakajmo, kaj poreče sodišče.

Poročilo o današnjih obsodbah se glasi:

Jakob Zalaznik, pekovski mojster, je kupil od tvrdke Knez koncem meseca aprila 15 vreč moka št. 0 in 15 vreč št. 3. Ko je pa že 4 vreče prodal, je opazil, da je moka slaba. Opozoril je na to g. Kneza. Ta je vzel na to nazaj 10 in pol vreč moka št. 3. Moko št. 0 je g. Zalaznik že porabil. Sodba se je glasila na 300 K denarne kazni.

Terezija Bizjak, pekarna na Poljski cesti, je bila danes tudi vsled slabe moka obsojena na 1 teden zapora.

Jakob Tomc, trgovec v Ljubljani na Karlovski cesti št. 14, je obtožen, da je prodajal slabo moko. Koncem meseca maja je kupil g. Tomc od g. Kneza 6 vreč moka št. 3. Misli je, da moka g. Kneza nikakor ne more biti slaba. Ko je prišlo tržno nadzorništvo k njemu, je g. Tomc

skoro vso moko že prodal, le kake pol kile jo je še ostalo za »mušterček«, kakor se je izrazil g. Tomc. Kupec se ni noben pritožil čez moko. Sodba: 200 kron denarne kazni.

Marko Soklič, trgovec Pred konjušnico 4, je tožen, da je prodajal slabo moko. Maja meseca je kupil g. Soklič 2 vreči moka št. 3 po 11 kron kg. Misli je namreč, da ga Knezova tvrdka ne bo goljufala. Eno vrečo je deloma prodal, deloma sam porabil doma. Drugo vrečo so g. Sokliču zaplenili. G. Soklič je pekel iz moka doma kruh in vsi so bili zadovoljni z njim. Obsojen je bil g. Soklič na 100 K denarne globe, toda napravil je vzklic, ker se mu zdi to krivično.

Marja Pok, trgovka, Opekarska cesta 26, je tožena, da je prodajala kislo in slabo moko. Tudi ga, Pok je kupila od g. Kneza eno vrečo moka št. 0 in eno vrečo moka št. 3. Nekaj te moka je prodala, drugo je porabila doma. Zagovarja se kakor g. Soklič in g. Tomc. Sodba se glasi 50 kron denarne kazni.

Jos. Poderžaj, trgovec Krakovska ulica 27, je obtožen, da je prodajal slabo moko. Tudi g. Poderžaj je kupil od gosp. Kneza 4 vreče moka št. 0 in 2 vreči moka št. 3. Prodajal ni bele Knezove moka še nič, ko je prišlo k g. Poderžaju tržno nadzorništvo. Moko št. 3 je prodal eno vrečo. Prišel pa je g. Kneza hlapec in odpeljal vso moko nazaj, kar je je še g. Poderžaj imel. Sodba se glasi: 50 kron denarne globe.

Dolgovi državne železnice.

Samopomoč južne železnice.

LDU Ljubljana, 25. avgusta. Obratno ravnateljstvo južne železnice javlja: Državne železnice dolgujejo južni železnici iz že dovršenih obračunov medsebojnega prometa za mesec februar, marec, april in maj preko 22 milijonov kron, katerih ne morejo izplačati južni železnici. Iz še nedovršenih obračunov za mesec junij, julij in avgust pa znašajo terjatve južne železnice najmanj tudi 20 milijonov kron. Te terjatve izvirajo v glavnem iz tega, da mora južna železnica izplačevati odpošiljateljem visoka povzeta, katera pa sprejemajo postaje državnih železnic obenem z

nakazano voznino. Ker je južna železnica navezana le na svoje obratne dohodke, je primorana s 1. septembrom t. j. ukiniti medsebojni obračun z državnimi železnicami ter odrediti, da se morajo frankirati pošiljke, ki so namenjene na postaje državnih železnic v Jugoslaviji za potek po južni železnici, ter da se ne prevzamejo pošiljke s povzajem in predumji za postaje državnih železnic. To je edina samopomoč, ki preostaja južni železnici, da more izplačevati svoje uslužbenke, plačevati izdatke za premož in material ter na ta način vzdržati obrat.

ŠVICA IN ITALIJA.

LDU Bern, 24. avgusta. (DunKU — švicarska brzojavna agentura.) Vračajoč se iz Luzerna v Turin je imel Giolitti danes dopoldne četrtinko ure trajajočo sestanko z zveznim predsednikom Motta na bernskem kolodvoru. Motta je sporočil Giolittiju pozdrave zveznega sveta, ki se ni dal zastopati po več članih, da bi se obvaroval neoficielnih značaj sestanka. — Giolitti je poudarjal, da mu je razgovor z zveznim predsednikom važen in dragocen. Izrazil je svojo zadovoljnost o uspehih razpravljanj v Luzernu in o sprejemu, ki mu ga je priredilo švicarsko prebivalstvo. Motta je odvrnil, da je to veljalo možu miru in sprave, kar oboje vidi švicarsko prebivalstvo vpleteno v Giolittiju. Motta se je zahvalil za podporo Italije v vprašanju sedeža zveze narodov v Švici; nato je Giolitti zagotovil, da bo pozorno upošteval interese Švice v Italiji. V porazgovoru, ki je bil jako prisrčen, sta se ruskega vprašanja dotaknila le kratko.

NEODVISNOST EGIPTA.

LDU London, 23. avgusta. (Brezžično.) »Times« objavljajo vsebino dogovora med lord Milnerjem in egiptčanskim zastopnikom Zaglul pašo. Anglija se zavezuje, priznati neodvisnost Egipta in jamčiti za posestno stanje Egipta ob vsakem zunanjem napadu. Egipt bo pripoznal pred-

pravice Anglije v nilski dolini in Angliji dopuščal vsako možnost za svobodni pristop. Anglija bo na prekopenem ozemlju vzdrževala posadke, Egipt bo popolnoma svoboden glede svojih zunanjih odnosa, s pogojem, da se ne bodo sklepale nobene pogodbe zoper Anglijo, in bo vzdrževal lastne diplomatske zastopnike. Kapitlacije se razveljavijo. Dogovor se predloži angleškemu parlamentu in egiptovski narodni skupščini v odobrenje.

ITALIJANSKI VERIZNIKI NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 24. avgusta. (DunKU) — Korespondenca Hercog poroča, da so zaradi udeležbe pri velikem valutnem verizanju zaprli tudi nekatere Italijane, ki so pripadali k italijanski komisiji za premirje, in sicer grofa Areseja, poročnika Esposito in korporala Platea, ki je bil menažni načelnik misije. Pri aretiranjih so dobili šest milijonov lir in poleg tega druge valute v vrednosti več milijonov kron.

NAPAD ALBANCEV NA NAŠE MEJE.

LDU Belgrad, 23. avgusta. Napad na naše meje severno od Skaderskega jezera se je nanovo začel dne 19. t. m. ter se je ponovil dne 20. in 21. t. m. Vsi napadi so bili med tem časom odbiti.

Širite „Večerni list“!

GENERAL WRANGEL.

LDU Carigrad, 24. avgusta. (DunKU — Havas). General Wrangel je v sporazumu s atomani sprejel naslov vrhovnega poveljnika ruske armade. Na ukrajinske ustaše je naslovil proglas, kjer jih pozivlja, naj se združijo z njegovimi četami. Wrangel izjavlja kozakom, da se bo bojeval do končne osvoboditve Rusije.

LDU Carigrad, 24. avgusta. (DunKU — Havas) Poročilo o operacijah na Wrangelovi fronti veli: Čete generala Wrangla, ki jih podpirajo vstaški kmetje, so se izkrcale v Kavkazu in so zasedle Ardler in Soči. Zajele so 200 ujetnikov in uplenile šest topov. Z obrežja Azovskega morja in z ustja Dona so pregnale boljševike. Boljševiška oseziva v smeri Orehov se je popolnoma izjalovila. Wranglove čete so zajele 6000 ujetnikov ter zaplenile 34 topov in sto strojníc. Levi breg Dnjestra so popolnoma osvobodile. Očakovske baterije se uspešno obstreljujejo.

Politične novice.

+ **Pomiloščenje.** Prestolonaslednik regent Aleksander je izdal 18. avgusta t. l. obširno pomiloščenje za civilne obsojence v Sloveniji, ki so bili obsojeni do dneva amnestije po IX. in X. poglavju S. K. Z. (razžaljenje Veličanstva, žaljenje uradnih oseb po § 104. srb. k. z.) Kaznjiva dejanja te vrste, zagrešena do dneva amnestije, se ne zasledujejo. Pomiloščenje obsega denarne in zaporne kazni. Izvzeti so tatovi, goljufi, defraudanti, oderuhi, navijalci cen in verižniki, ako so bili že predkaznovani. Še ne predkaznovanim in na 3 mesece obsojenim, se odpusti kazen pod pogojem, da v teku dveh let na zagreše nobenega omenjenih kaznivih dejanj. Obsojenci od 6 mesecev do 1 leta morajo prestati tretjino kazni, drugo pa se jim odpusti pogojno kot v prvem slučaju. — Sadov te amnestije bodo deležni Anton Marinc s tovariši in obsojenci z Ojnice, Zanimiva je amnestija tudi zato, ker navaja pogojno kazen, kar je za nas pravna novost.

+ **Zastave na Koroškem.** Medzavezniška plebiscitna komisija je nadalje sklenila, da se po 10. septembru 1920 ne smejo razobešati ali uporabljati nikake zastave katerekoli vrste v celovškem plebiscitnem ozemlju, izvzemši zastav, ki jih uporabljajo člani komisije, Edino mali znaki, ki jih bo kdo nosil na sebi, bodo dovoljeni. (Ta bi bila lepa, da bi se mali znaki ne bili dovoljeni, ki se nosijo na obleki. Plebiscitna komisija entente je res milostna, ko dovoljuje ljudem, da smejo nositi kravate kakor sami hočejo.) Prepoved velikih slovenskih zastav je zopet značilen čin te komisije!

+ **Vlada in komunistične občine.** Zagrebške »Novosti« poročajo iz Beograda, da je bila 23. t. m. seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o izidu volitev v Srbiji in na kateri je bilo sklenjeno, da se počaka na postopanje komunistov v onih občinah, v katerih so dobili večino. Razpravljalo se je tudi o zunanjem položaju, pri čemer se je ugotovilo, da se je položaj na albanski meji obrnil na bolje. Istotako je bilo v razpravi vprašanje o agrarni reformi ter je pripravljen ukaz o oddajanju zemljišč v zakup na štiri leta.

+ **Komunistična stranka na Češko-slovaškem.** Češko boljševiško glasilo »Cerven« naznanja, da se je v Pragi uradno ustanovila komunistična stranka, ki stoji na temelju III. internacionale. Stranki so razven Čehov pristopili tudi Nemci in Judi.

+ **Delavski svet na Angleškem.** »Petit Parisien« poroča iz Londona: Dne 2. septembra se sestane konferenca »Trade Union«, da sklene ustanovitev stalnega splošnega delavskega sveta, ki bo nadomeščal nedavno ustanovljeni akcijski komite in nadziral delavsko gibanje, da se zagotovi enotno postopanje »Trade Union« v primerih splošnega značaja. Voditelji, ki priporočajo to misel, se nadejajo, da bo splošni delavski svet, obstoječ iz 30 članov, sestavljen že do omenjenega roka, da bo mogel poseči v konflikt rudarjev in preprečiti občno prekinjenje dobave premoga.

+ **Ameriški socialisti za III. internacionalo.** Iz New Yorka poroča Reuter, da se je socialistična stranka Združenih držav temeljem splošnega glasovanja izrekla za III. internacionalo, toda z nekate-

rimi pridržki. Med drugim je zavrgla diktaturo proletariata po ruskem vzorcu.

+ **Mednarodni kongres kovinskih delavcev** se je minoli petek otvoril v Kodanju. Zastopanih je bilo enajst dežel.

Dnevne novice.

— **Socialen tečaj na Sv. Joštu.** Vsem udeležencem tečaja naznanjamo, da skupno odhajamo na Sv. Jošt v petek 27. t. m. okrog 20, takoj po dohodu vlakov iz Ljubljane in Jesenic. Zbirališče pred kolodvorom »Kranj«. — Odbor.

— **Amnestija.** Po zmislu včeraj popoldne izdanega ukaza o amnestiji, se je danes dopoldne ob 11. uri po primernem nagovoru izpustilo iz jetnišnice deželnega sodišča v Ljubljani 62 kaznjencev, ki so deležni Najvišje milosti. Nepogojno se je odpustila kazen 16 kaznjencem deželnega in 5 kaznjencem okrajnega sodišča, pod pogojem, da tekem dveh let od dneva pravomočnosti sodbe ne zagrešijo nobenega po hudodelstvu kazniviga dejanja ali nobene tatvine, goljufije, poneverbe ali oduševstva pa 39 kaznjencev deželnega in dveh kaznjencem okrajnega sodišča. Vsem tem kaznjencem so odpuščene tudi vse posledice kazenskih obsod. Glede vseh obsojencev, ki niso v zaporu, ki pa so deležni Najvišje milosti, se vse potrebno ukrene že prihodnje dni.

— **Potovanje po koroškem plebiscitnem ozemlju.** Vsled sklepa medzavezniške plebiscitne komisije se bo po 10. septembru 1920 zahtevalo od vseh oseb, ki redno prebivajo v plebiscitnem ozemlju, da nosijo pri sebi osebne izkaznice o njih identiteti. Tudi otroci od 10 let naprej jih bodo morali imeti. Take izkaznice izgotove občinski uradi prebivalcem občine, jih pošljejo nato okrajnemu glavarstvu, ki pritisne nanje uradni pečat ter jih izroči pristojnemu okrajnemu svetu (district council). Okrajni svet tudi pritisne svoj uradni pečat ter jih pošlje občinskemu uradu, da jih izroči naslovljencem. Ti morajo imeti tako izgotovljene izkaznice na vsak način do 10. septembra 1920 ter jih nositi seboj vselej in povsod. — Poudarja se izrecno: a) da osebne izkaznice niso potni listi; b) da osebne izkaznice morajo pečatiti okrajni sveti (District Councils), ki jih je postavila medzavezniška plebiscitna komisija; c) da osebam, ki izpremene prebivališče iz enega glasovalnega okraja v drugega, v teku dveh dni pritisne na osebno izkaznico svoj uradni pečat okrajni svet, v čigar okraj je oseba dospela. Za »izpremembo bivališča« se smatra že, če je kdo odsoten od doma samo tri dni; d) da okrajni sveti, ki smatrajo koga za nevšečnega, to pripomnijo na zadnjo stran osebne izkaznice. — Glede oseb, ki hočejo potovati iz kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ali iz Avstrije v pas II. ali I., se zahteva, da dajo vidirati svoje potne liste po delegatu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v plebiscitni komisiji, čigar urad je v hotelu Kaiser v Celovcu, ako hočejo potovati v pas I., odnosno po avstrijskem delegatu, ki ima svoj urad v hotelu Moser v Celovcu, ako hočejo potovati v pas II.

— **Pristojbine za časopisne brzojavke v Francijo in Anglijo.** Za časopisne brzojavke v Francijo in Anglijo je plačati počenš s 15. avgustom t. l. od besede 16 cent, ali 32 par oziroma 23,5 cent, ali 47 par. Te brzojavke se pa morajo ujemati s predpisi mednarodne brzojavne pogodbe.

— **Proti malariji.** Ministrstvo za narodno zdravje potrebuje čim več zdravnikov za antimalarično akcijo. Ker so bili za časa vojne mnogi zdravniki zaposleni v posebnih bolnicah za malarične, pozivljajo zdravstveni odsek one zdravnike v svojem področju, ki bi hoteli sodelovati pri odvratanju malarije, da se čim preje javijo ministrstvu za narodno zdravje. Reflektanti naj predložijo dokazila o svojem delovanju proti malariji, kakor tudi naj označijo svoje zahteve, odnosno plače in kraj, kjer bi hoteli delovati.

— **Valute.** Dne 24. avgusta na zagrebški borzi: 1 dolar 103 K; 100 avstrijskih kron 40 K; 100 carskih rubljev 130 K; 100 francoskih frankov 702 K; 1 napoleon dor 375 K; 100 nemških mark 209 K; 100 rumunskih lejev 234 K.

Ljubljanske novice.

lj **Povratek Fr. Terseglava.** Fr. Terseglav, prvi urednik »Mladosti« in organizator Orlov, se vrne dne 26. t. m. zvečer iz ruskega ujetništva v Ljubljano. Pripelje se z večernim zagrebškim vlakom. Orlovska zveza ga bo na kolodvoru slovesno sprejela. Zbirališče ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu, odkoder odidejo Orli z godbo na čelu na glavni kolodvor. Vabimo prijatelje in znance orlovske organizacije, da se udeležijo sprejema. Orli v krojih, Orlice v navadnih oblekah.

lj **Orli, Orlice ljubljanskih in bližnjih okoliških odsekov,** ki se udeležijo 29. t. m. blagoslovljenja orlovske zastave na Viču, naj se zbero ob četrtna 8. pri Ljudskem domu. Točno ob pol 8. odide od tam salezijanska godba.

lj **Uprava kr. Narodnega gledališča v Ljubljani** pozivlja gg. dosedanje abonente, ki reflektirajo za bodočo sezijo na svoje dosedanje prostore, naj se zgleda do 5. septembra v pisarni opernega gledališča med 10. in 12. ter 2. in 5. uro. Od 6. septembra dalje se sprejemajo novi abonenti. Cene ostanejo iste kakor lani. Sezona se otvori v obeh gledališčih dne 16. septembra.

lj **Ljubljanska društva v nedeljo dne 29. t. m. na Viču,** kjer se vrši dopoldan blagoslovljenje orlovske zastave, popoldan pa javna telovadba! Pridite z zastavami! Zbirališče ob 1/8 pri Ljudskem domu. Točno ob pol 8. uri odhod. (k)

lj **Smrtna kosa.** Po kratki, mučni bolezni je umrla Bricelj Štefka, gojenka državne trgovske šole v Ljubljani. Radji tega se vabijo vse šolke in kongreganistnje k obilni udeležbi pogreba, ki se vrši 26. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Hranilniške hiše št. 1. Udeležite se gotovo!

lj **Revež izgubil denar.** Od Šentpeterskega mostu do sodnega trga je danes dop. med 9. in 10. uro izgubil reven kmetič, Jože Srebernjak iz Gorenjskega iz Vogelj št. 8. pošta št. Jurij pri Kranju listnico z več sto kronami. Najditelj se naproša, naj denar vrne ali na uredništvo »Slovenca« ali na naslov Jože Srebernjak, Voglje 8, p. št. Jurij pri Kranju.

Razne novice.

r **Kako so Nemci podpirali boljševike.** Znani rusovski publicist Burcev piše o tem tako-le: Ko se je vnela svetovna vojska, so prišli na Nemškem in v Avstriji mnogo

odličnih rusovskih boljševikov. Dočim so vsi ostali Rusi morali občutiti na sebi, kaj pomeni tako jetništvo v vojski, so rusovske boljševike izpustili iz zaporov, lahko temu, da so bili dolžni nositi vojaško uniformo in sicer povsem zdrave ljudi, a samo kadar so se zanesli nanje, da bodo na Rusovskem širili boljševištvu in da bodo njih pomočjo povzročili razpad rusovske države. Nekateri izmed njih so odpotovali v Švico, kjer so v Zimmerwaldu in Kienthalu dali temelje bodoči boljševiški internacionali, drugi pa na Rusovsko. Lenin, Zinovev, Buharin in drugi so jeli v Švici delovati. Nemški agente so jim povzeli iz Berolina vsemogoče pomagati ustanavljati boljševiške organizacije, objavljati in širiti boljševiško slovstvo, vseh podjetjih rusovskih boljševikov vojski in po vojski se kaže roka nemških agentov. Že v letu 1916. in 1917., ko je bil Lenin rusovski begun, je navezal stik z nemškim vojaškim poveljnikom in je prejemal od njega denar za svojo boljševiško propagando. Da bi jo podpirale nemške oblasti z velikimi denarnimi sredstvi, so prepeljali dosti rusovskih boljševikov v plombaranih vozeh na Rusovsko. Med njimi so bili: Lenin, Zinovev, Lunačarski in dr., ki so kasneje igrali važno vlogo med sovjetskimi komisarji. Ob času Kermenskega so v znatni meri širili boljševiško propagando z nemškimi vladnimi listi in z nemškim denarjem. Z njih pomočjo so boljševiki izvedli v letu 1917. državni prevrat, ki je začetek vseh ostalih svetovnih nesreč, ki so zadele mnoge dežele. Morda še najbolj Nemško in Avstrijo. Prvi dobi po državnem prevratu so vzdržali boljševiki na Rusovskem samo nemško pomočjo. Z nemško pomočjo so ustvarili svojo armado, dokler niso mogli nemško pomoč pogrešati. Brez nemške pomoči bi se rusovski boljševiki ne držali na krmilu, bi ne mogli postati svetovna muka. H koncu pravi Burcev: Da bi bili začeli svetovno vojsko, privedli bi Nemci, obenem še grozno katastrofo za Rusko. Začeli ste Rusovsko trgati, preminjati jo v celo vrsto manjših držav, kakor ste to kanili napraviti z vsemi šimi zavezniki. — Kadar so boljševiki dosegli vrhunec svojega izdajalskega dejanja, so Nemci pozdravili kot rusovskega poslanika-pomagača pri izdajstvu Rusov boljševika Joffeja v Berolinu in so mu dovolili z odobrenjem Viljema II. razobesiti na poslatniški palači rdeči prapor. — Burcev sodi, da ni bilo še nikoli sijajnejše boljševiške demonstracije kakor tedaj.

r **Socialisti v Italiji so napadli procesijo.** Kot poročajo iz Milana, so po govornovega socialističnega poslanca proti vladni napadli socialisti procesijo v Abadia Salvatore. Več katolikov je bilo pretepenih, neki duhovnik celo težko ranjen. Vojaki, ki so prišli in hoteli braniti cerkev, so bili sprejeti s strelji iz revolverjev. Socialisti so vdrl v cerkev in jo opustošili. Neki mož in en otrok kakor tudi dva kmeta sta ubita. Vojaštvo se je umaknilo v vojašnico in jedva zabranilo, da je niso zapalili. Aretirali so več oseb, nakar je bila bruhanla generalna stavka.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Spominjajte se »Slovenske Straže«!

LISTEK.

Koroške pripovedke.

CERKEV PRI ŠMARJETI V ROŽU.

Cerkev sv. Marjete v Rožni dolini bi morala biti na drugem mestu, nego je sedaj.

Ko so bili zidarji pripravljeni, da zidajo cerkev, ko so postavili temelj in preiskrbeli potrebnega materiala, da bi prihodnji dan začeli takoj z zidavo, so drugoga dne z začudenjem opazili, da je čez noč zginit ves material. Preiskali so ves kraj in našli že postavljen temelj in zraven material na griču, kjer stoji sedaj cerkev. Spravili so ga zopet na prejšnje mesto in vse pripravili, a so ga naslednji dan našli zopet na griču. Ta čudež jim je dal nemalo misliti in da se prepričajo, kdo to dela, so tretjo noč postavili stražo. Videli so ob 12. uri ponoči, kako je prevažal material angel na vozu, pri katerem sta bila vprežena sosedova črna vola. Na vsakem rogu sta nosila mošnjo polno zlata, ki je bilo določeno za posestnika volov. Tedaj je spoznalo ljudstvo, da je božja volja in je zidalo cerkev na sedanjem mestu.

Pravijo, da je imel kmet iz kraja skozi vse tri noči enake sanje: če ne bi bili postavili cerkve na to mesto, bi se prigodila celemu kraju marsikaka nesreča in nezgoda.

Mesto, na katerem naj bi se zidala cerkev, se še sedaj imenuje cerkveni pro-

stor in ljudstvo časti to mesto kot sveto.

Tam se še vidi razpalo zidovje, ki naj predstavlja temelj. V sedanji cerkvi visi slika, na kateri je upodobljena prejšnja hiša božja. Če se v cerkvi glasno govori, se sliši izpod temelja udarec, znamenje, da temelj cerkve ni postavljen od človeških rok.

Pripovedujejo tudi, da se na cerkvenem prostoru sliši vsako leto enkrat strašno ropotanje in rožljanje.

J. Š.

Kapitalizem in krščanstvo.

Če bi danes leta 1920. vstal iz srednjeveške grobnice mož, ki je živel pred 700 leti, in bi šel v katero izmed velikih tovarniških mest ali bi si ogledal katero izmed svetovnoznanih industrijskih središč, to bi se čudil kako da se je obliče zemlje izpremenilo! Spoznal bi, da naš čas ne stoji v znamenju veličastnih cerkva, ampak v znamenju neutrudnih tovarnen; namesto nemirne večne luči je pritrjen železni kotel z rdečim žarom, namesto pisanih ministrantov sajasti kurjači, topilci in kovači. Stopil bi razočaran dalje in prišel do nebotične hiše z velikimi okni. Tu hodijo ljudje noter in vun, kakor da je to hram božji. Toda to ni hram božji, ampak velika banka, in verniki ne prihajajo s pogledom v nebo, ampak z očmi, obrnjenimi v tla. Stopijo in počaste boga mamona, se mu krčevito priporočajo in odhajajo s po-

gledom v mater zemljo. Naš čas stoji v znamenju tovarnen in tovarne stoji na tleh kapitalizma. Tovarne — razvoj moderne industrije in kapitalizem, kaj reče krščanstvo k temu; saj krščanstvo trdi, da ima odgovor za vse čase in vse razmere!

Najprej moderni velikanski razvoj industrije! Ali ni morda cerkvi tesno pri pogledu na ta zmagoslavni sprevod moderne človeštva? Besno hiteča kolesa strojev v tovarnah, kadeče se pečnice, votlo doneči valjarji v železnih plavžih, ropotajoči propelerji v zbezanem zraku, sopihajoči avtomobili na prašni cesti, jokajoči ladijski vijaki na vodi, vse to je kakor godba k visoki pesmi novega časa. Daleč smo prišli. Cerkev gleda to zmagoslavje in iznajdbe novega časa, pa jih ne kolne. Cerkev ne kolne visokega poleta modernega napredka s prerokom Abdijem, ki je dvignil žugajočo roko proti Ninive, rekoč: »In če bi poletel visoko kakor orol in bi postavil gnezdo med zvezde, prišel bom do tebe in te odnesel.« Ne, katoliška cerkev, ki vé, da šteje med iznajditelji veliko svojih najboljših sinov, ta napredek sam na sebi celo blagoslovja. V rimskem obredniku najdemo poseben blagoslov za železnico, za brzojav, za železnicarje, za mostove, električne naprave in tako dalje. Na oltarju med mašo sicer goré stare sveče, toda v ostalem cerkvenem prostoru gori nova električna luč. In če se bo katoliškemu italijanskemu duhovniku Marconiju posrečilo dobiti brezžičen odgovor na telegram, poslan do morda obljubene premičnice, ki spremlja nam najbližjo stalnico

Alfa Centaur, čakal bo žalibog še osem let in šest mesecev, potem jaz mislim, da Cerkev ne bo treba ravno žalovati, pač pa bo s kraljevskim pevcem lahko rekla svojemu Stvarniku: Gospod, zdaj ti bomo peli n o. v o pesem. Resnica je, da prav lahko obema rokama sodelujemo pri modernem gospodarskem napredku časa in pri tem obema nogama stojimo na tleh stare cerkve. Cerkev le to materinsko opominja človeka, da naj ne stori tako kakor nek daj Ezav, ki je bratu Jakobu za lečo jed prodal svoje prvorojenstvo, ali kakor Jude iz mesta Keriota, ki je za par srebrnikov odstopil svojo dušo. Zato cerkev tudi danes kliče: »Iščite najprej božje kraljestvo, nes kličite: »Iščite najprej božje kraljestvo, ne pravi: Iščite edino, ampak n ajprej. Zato pravi, naj rečemo: Pridi naš kraljestvo, še preden smo prosili: Reši nas hudega. Cerkev pravi: Delajte, toda ob razsetljavi iz večnosti! Naj gore električne obločnice; toda zaradi njih naj v šumnem obratu tovarnen večna luč pred tihim dimom bernačljem ne obledi in oblaki dima ne dimnikov, ki se spenjajo nad zvonike, naj ne zateme pogleda k zvezdam. Drugače bi moderne ljudi zadelo očitane velikega socialnega oznanjevalca Izaija: »Gospodje, popravili ste mestno obzidje, napeljali vodovode in zbrali zaloge orožja, toda Go spodaj svojega Boga ste ob tem pozabili.« Ne, ostati mora tako kakor pravi pesnik našega časa: Naj krogičnog stroj kriči, in tisoč plavžev naj gori. Tudi nad našim časom stoji zvezde in srce poje stare psalme.

(Dalje.)